

človeški osebnosti» godi v kapitalistični civilizaciji in v tem pogledu je drobna notica iz Amerike poučna in nazorna. Mnogi kapitalistični podjetniki v Ameriki — in tudi med njihovi evropskimi tovariši se širi ta šega — zaznamuje svoje sužnje s številkami kakor čednik svoje ovce. Delavcev ne poznajo in ne kličejo po imenih, temveč po številkah, kakor kaznjence v ječah. To je v popolnem soglasju z današnjim družabnim redom, v katerem se živa delovna sila kupuje in prodaja kakor vsako drugo blago na trgu. V tovarnah American Window Glass Comp. v Derryju je bilo pred kratkim več delavcev ubitih. Koliko — tega ne poročajo, to je postranska stvar! Ko so hoteli poizvedeti za imena nesrečnikov, se je odrezal poslovodja: »Njih imena so nam neznana. Poznali smo jih le po številkah!« Siromaki so izginiti kakor muhe v večnost, ne da bi kdo vedel, kdo so in odkod. Anonimna, numerirana človeška osebnost — v njej se razodeva vsa kapitalistična izkaženost in popačenost sedanjega družabnega ustroja! Ustvarjajoči človeški osebnosti vrne veljavo dele socializem.

Mezdne in delovne razmere ljubljanskih šivilj in modistinj. V Ljubljani je okoli 80 šivilj, ki izvršujejo svoj obrt z obrtnim listom. Pri teh je okoli 300 uslužbenk. Nekateri šivilje imajo zaposlenih do 20 pomočnic, katerim pa plačujejo tako strastno nizke mezde, da še za slan krom ne zadostuje. Mnogo pomočnic dobiva le po 50 vinarjev do 1 K 40 vinarjev na dan in prav redke so one, ki dobivajo po 2 K ali malo več. Po tri krone ne zasluži prav nobena. Povprečna mezda ljubljanskih pomočnic znaša 1 K na dan brez hrane ali kaj drugega. Delovni čas je največkrat 10 in pol ur na dan in še več. Kadar je pa sezona, morajo delati ponoči in ob nedeljah in praznikih. Ali za čezurno delo ne dobe nobene posebne odškodnine, temveč le navadno plačo in kako osojeno opazko o lenobi, če ne izvrše naloženega dela. Modistinje so prav tako na slabem v Ljubljani kakor šivilje. Ob pričetku sezone hodijo bledih in upadlih lic zjutraj iz delavnic in prodajalen. Za ljubljanske pomočnice pri šiviljah in za modistinje je res nastopil že skrajni čas, da se organizirajo in tako dosežejo vsaj take delovne in mezde razmere, ki se spodobi. Tudi delavnice so vse prej kakor zdravju koristne. Po nizkih, temnih sobah, ki so pozimi popolnoma zadostno pregrete, sede po deset ur in več. Potem ni čudno, da spozna človek že deset metrov od daleč šiviljo po njenem bledem obrazu in trudni hoji. Ljubljanskim pomočnicam postavljamo za zgled dunajske šivilje, od katerih je 945 organiziranih in ki dobivajo minimalno mezdo po 2 K 20 vinarjev na dan. Pomočnice, ki bi se rade organizirale, naj se zglasijo pri sodrugu Zoretu, strokovnemu tajniku, Šelenburgova ulica št. 6, 2. nadstropje.

Zagorje ob Savi. Podružnice Unije rudarjev v Zagorju shod se vrši v soboto dne 19. t. m. ob 7. zvečer v dvorani g. Riharda Mihelečiča na Toplicah pri Zagorju. Poročevalec sodrug Ant. Jarolin, načelnik rudarske »Unije« iz Turpa na Češkem. Sodrugi, agitirajte za shod in udeležite se vsi, ki ste prosti. — Podružnično vodstvo.

Občniz bor jeseniške podružnice »Vzajemnosti« bo v nedeljo, 20. aprila ob 10. dopol. pri »Jelenu« na Savi. Vsi sodrugi in vse sodružice naj se zanesljivo udeležijo občnega zbora.

Javen ženski shod priredi jeseniška podružnica »Vzajemnosti« v nedeljo 20. t. m. ob treh popoldne pri »Jelenu« na Savi. Na shodu poroča sodružica Stebijevo o predmetu »Delavska žena in organizacija.« Delavke in delavske žene, vse na shod!

Z Dolenskega. Letošnje vino smo že spili na Dolenskem, ne bo se treba bati treh ledenih mož in ne Solije — vse je šlo, sadje in vino. Marec je bil gorak, suh. Sadno drevje je krasno razcvetelo in trta je bujno odganjala. Dne 12. t. m. je začelo snežiti, burja je divjala, kakor nobenkrat po zimi in nedeljo dne 13. je tudi še naletoval sneg, pokril cvetje in zemljo; mrzlo, prav mrzlo je naprej in ob sadje in vino smo letos. Dolenski vinogradnik mora vprašati, ako se še izplača taka draga kultura, kakor je ona vinograda z nasadi ameriških trt. In pri nas je le v krajih Temenice in ob Kumu manj vinogradov, drugod pa vse polno. Naš cviček je imel dobro ime in prodajal se je včasih prav za visoke cene. Naš kmet je bil navezan na dohodek vinograda. Dobival je tudi svojo piščajo; on je mnenja, da daje vino telesu moč in od tega mnenja ga ne odvrne nobena moč. Rajše je le krompir, zelje in fižol, kakor bi bil brez vina. — Zda bo že tretje leto, ko ni vina. In kaj bi bilo sadja! Na slovenskem Štajerju dobijo milijone kron za sadje v dobri letini. In bogovi so te dni sovražili vinograde in sadna drevesa tudi po slovenskem Štajerju. Ubogi viničarji tam! Zimsko žito je v več krajih Dolenske slabo prezimilo. Pšenica bo komaj seme vrnila. Krčmarjev je pri nas toliko! Pivo se bo točilo, ali pri njem se ne zasluži dosti. Le pivovarji se smejijo. Slaba letina kaže biti in že se pripravljajo več tisoč mož na pot v Ameriko.

Premog na Notranjskem. Iz Blok poročajo: Neki tukajšnji posestnik je zasledil v Županščku, med Blokami in loško dolino ležečem hribu, premog. V Kočevju, kamor so ga bili nesli kazat, so rekli, da je dober, nekateri trdijo celo, da bo morda celo prav dobre kakovosti.

Umrli so v Ljubljani: Antonija Wernig, žena železniškega vratarja, 39 let. — Janez Popit, dninar, 34 let. — Ana Gražar, vdova železniškega sprevoznika, 50 let. — Marija Adamič, občinska uboga, 65 let. — Ana Cugelj, zasebnica, 73 let.

V mestni klavnici so zaklali ob 30. marca do 6. aprila 66 volov, 8 bikov, 8 krav, 122 prašičev, 171 telet, 18 koštrunov, 66 kozličev; vpekljali pa so 256 kg mesa, 2 prašiča, 92 telet in 74 kozličev.

Ali sem že „Zarji“ pridobil novega naročnika?

Stajersko.

Dramatično društvo v Mariboru. V nedeljo 20. t. m. se uprizori priljubljena narodna igra »Rokovnjači«. Ker so vloge v najboljših rokah in so zlasti pevске točke zasedene z našimi najboljšimi močmi, upamo, da bo ta predstava na višku, ki je pri naših razmerah sploh dosegljiva. To je obenem tudi zadnja predstava v letošnji sezoni. Začetek ob pol 8. zvečer.

Dva detomora. Iz Ptuj poročajo: Poročali smo že, da so našli otroci na Kasimirjevem travniku mrtvega novorojenčka. Sedaj so se dognale glede tega detomora sledeče podrobnosti: Dete je moralo že biti staro tri do pet dni; da bi ne kričalo, mu je mati natlačila v usta razno nesnago, košček lesa se je našel globoko v grlu. Po tem ga je nečloveška mati bila z glavo po zemlji, ker je bila črepiča ubita; ker še otrok mogoče ni bil mrtev, mu je zavila mati prav trdno vrat z močnim trakom. — Iz Maribora pa poročajo, da so našli v greznici hiše št. 26 Mejne ulice proti Pobrežu truplo novorojenega otroka. Ležal je v greznici najbrže že nekaj mesecev.

Koroško.

Otrok zažigalec. Na Hajdini pri Celovcu je pogorelo posestvo M. Jančiča. Zgorela je hiša in gospodarsko poslopje. Živino so rešili. Škoda znaša 6000 K. Ogenj je zanel štiritletni deček, ki se je igral z vžgalicami.

Smrtna nesreča z avtomobilom. V bližini Št. Andreža v lavantinski dolini je stopil stavbinski mojster Karl Eggenberger iz Celovca pred mirno stoječi avtomobil, da ga zopet navije. Naenkrat se avtomobil zažene naprej, podere Eggenbergerja, ki je padel pod avtomobil in divja preko Eggenbergerja dalje v jarek, kjer se razbije. Eggenberger je obležal z razbito črepično in umrl na mestu.

Tatinsko družbo, obstoječo iz 6 mladih fantov v starosti od 18 do 27 let, so aretirali v Celovcu. V zadnjem času so bile tatvine v mestu in okolici na dnevnem redu. Tatovi so bili zelo predrzni, obenem pa tudi zelo previdni, tako da jim policija dolgo ni prišla na sled. Šele v ponedeljek se je posrečilo žandarmeriji pri Šentpetru blizu Celovca, da je zasačila celo družbo in jo zajela na nekem kozolcu.

Velika tatvina. Žandarmerija v Pliberku je dobila ovadbo, da je bilo ukradeno posestniku Jakobu Fereju iz nezaklenjene sobe 2000 kron denarja in sicer 1 bankovec za 1000 kron, za 1000 kron pa drugih bankovcev. Tatvine je sumljiv 19letni delavec Matija Pičko, ki je izginil. Zvedeli so, da se je odpeljal Pičko v smeri proti Celovcu in včeraj so ga v neki predmestni gostilni celovski aretirali. Pičko tatvino taji. Pri njem so našli samo 38 kron in srebrno uro in srebrno in zlato verižico. Denar, pravi Pičko, da je prikeljal. Gotovo je, da je Pičko denar kam skril, da ga po prestanem zaporu dvigne. Izročili so ga deželnemu sodišču.

Prodajatec človeških kosti. V Trgu je aretirala žandarmerija znanega cunjarja in prodajalca kosti Josipa Hoferja iz Partscha v Solnogradu, ker je nabiral in kopal po pokopališču človeške kosti in jih prodajal.

Goriško.

Prvi majnik na Goriškem bo letos za goriško delavstvo vse večjega pomena nego pretekla leta. Ne samo z ozirom na to, da bo letos goriško delavstvo skupno z delavstvom vsega sveta proslavilo tridesetletnico smrti svojega učitelja in ustanovitelja delavske internacionalne stranke, Karla Marxa, ampak ta dan mora značiti tudi pričetek volinje boja za deželni zbor na Goriškem, v katerega se podaja goriško zavedno delavstvo z vso vneto, brezpogojno in samostojno s svojim programom in z akcijo, s katero se bo dokazalo deželni zahrbno spletkarjenje meščanskih strank in njih doseданje delo v deželnem odboru kakor tudi v deželnem zboru. V ta namen je skupen politični odbor slovenske in italijanske socialno demokratične stranke določil, da se prične z volinjo akcijo s tem, da se prvi majnik proslavi po vsem dostojno in po sporedu, ki ga pravočasno objavimo. Zategadelj pozivljamo delavstvo goriške okolice že sedaj, da se pripravi na dostojno proslavo edinega delavskega praznika. V tem zmislu bo proslavljalo prvi majnik tudi delavstvo po drugih krajih Goriške.

Solkani. Politična organizacija socialno demokratične stranke sklicuje na soboto 19. t. m. ob 8. zvečer v prostorih Delavskega izobraževalnega društva zaupen sestanek vseh politično organiziranih sodrugov. Dnevni red: 1. prvi maj; 2. deželna konferenca; 3. organizacija. Sodrugi, pridite v obilnem številu. — Odbor.

Nepotrjen sklep. Starešinstvo v Sežani je sklenilo nakupiti za 200.000 K delnic bodoče električne železnice Opčina—Sežana. Deželni odbor pa tega sklepa ni potrdil, ker ni dana še nobena konkretna podlaga, kako se bo to podjetje financiralo.

Dve trupli najdeni v Soči. V nedeljo so našli v Soči dve trupli, in sicer v kanalu v Stručicah. Trupli sta bili oddaljeni eno od drugega le en meter. Enega mrliča so agnosirali za Josipa Rusjana, ki je pred kratkim, kakor smo poročali, izvršil samomor zaradi neozdravljive bolezni s tem, da je skočil iz pevmenskega mosta v Sočo. V drugem mrliču pa so spoznali Lavrenca Čičigoja, kmeta iz Solkana, katerega so pogrešali že od 16. marca. Izvršil je samomor zaradi slabih gmotnih razmer. Trupli so prenesli v goriško mrtvašnico.

Trst.

Čenjene čitatelje opozarjamo na oglas Delavske konsumne zadruge za Trst, Istro in Furlanijo, ki je na zadnji strani.

»Ljudski oder«, Odbor »Ljudskega odra« ima v petek zvečer v društvenih prostorih vašno selo.

Žalosten dovtip. Tržaški »Piccolo« je objavil v šaljivem tonu spisano notico, kako se je neki težak, ki so ga aretirali, jezil, ker mu je prisodil komisar samo tri, namesto dvanajstih dni zpora. Težak se je pozneje začudeno posvetoval z redarjem, češ: Kaj bi moral pravzaprav storiti, da bi dobil vsaj dva tedna zpora. »Piccolo« se je z zavedo šalil. Težak je bil že več mesecev brez zaslužka, pa si je mislil: Ako si pošten, moraš stradati. Bodi nepošten; pregreši se zoper zakon. Te bodo vsaj preživljali na državne stroške. Tako se godi dandanes ljudem na svetu.

Strahotno dejanje blaznika. Iz Trsta poročajo: V ulici Remota št. 5 je stanoval v drugem nadstropju mehanik Franc Šlager, star 33 let, rodom Tržačan. Zaposlen je bil v tržaškem tehničnem zavodu. Bil je oženjen. Njegova žena Roza je bila stara 32 let. Imela sta otroka, ki je bil star poldrugeto leto, pri njima je stanovala tudi 73letna tašča, Marija Vianello, ki je rodem iz Tolmina. V nedeljo zjutraj okoli tri četrt na 8 pa se je nenadoma zaslišal strahovit krik iz stanovanja. Šlager, ki je pred eno uro odšel od doma in se je nato zopet vrnil domov, je, prišedši v kuhinjo, pograbil tamkaj kuhinjski nož s 25 centimetrom dolgim rezišom in ga, ne da bi izpregovoril kako besedo, zabodel svoji ženi v trebuh. Revica se je s strahovitim krikom zgrudila na tla in kri jej je v curku briznila iz rane. Zblazneli Šlager je nato pograbil svojega otročiča in mu tudi prerezal z nožem trebuh, da so takoj izstopila čreva. Tašča, ki je v groznem strahu in trepetu bila navzoča pri tem mesarjenju, je skušala izvit blazniku nož iz rok, toda ta je zamahnil tudi proti njej in jo težko ranil na desnem pleču. Nož je prodril celo v pljuča. Udaril je nato še enkrat in jo ranil nad levim oždom, nakar je vrget nož od sebe in zbežal iz hiše. V ulici SS. Martiri je srečal stražnika, kateremu je povedal, kaj je storil. Stražnik ga je odpeljal. Med tem so prihiteli v Šlagerjevo stanovanje sosede ter poklicali policijo in rešilno postajo. Zdravnik rešilne postaje je nemudoma prišel, a med tem je Šlagerjeva žena že izdihnila. Otročiča in Vianellovo, ki sta v smrtni nevarnosti, so prepeljali v mestno bolnišnico. Šlagerja so policijsko zaslišali, potem pa so ga odvedli v sodni zapor. Mrtvo truplo so prepekljali v mrtvašnico k Sv. Justu.

Vestnik organizacij.

Sodrugi šestjakovega okraja vabimo na sestanek kl bo v nedeljo 20. aprila ob 10. dopoldne v gostilni gospe Leona (prej Pok), Florijanska ulica št. 6.

Vi-Glinška podružnica »Vzajemnosti« ima v soboto 19. t. m. ob 8. zvečer v društvenem lokalu v »Ameriki« (prvo nadstropje) svoj občni zbor, na katerega so vabljivi vsi člani.

Ljubljanska podružnica planinskega društva »Die Naturfreunde« v četrtek 17. aprila ob 8. zvečer predava v restavraciji »International« sodr. Karl Pitsch o »Prvi pomoči pri planinskih nezgodah in o uporabi vrvi«. Z ozirom na važnost predmeta je želeli polnoštevilno udeležbo.

Odbor podružnice »Vzajemnosti« za Moste ima danes v četrtek 17. t. m. ob 8. zvečer pri s. Bittnerju v Zelenci 156 važno sejo. Odborniki naj se vsi seje udeležijo!

Umetnost in književnost.

Muzikalije »Glasbene Matice« za leto 1912/13 so se zakasnile, ker je tiskarna z enim delom v zaostanku. Cenjeni člani naj nam to zamudo blagovoljivo oprostijo. Kakor hitro bodo dotiskane, jih bomo nemudoma razposlali. — Odbor.

Odborova seja »Matice Slovenske« bo v četrtek, dne 17. aprila ob 6. zvečer. Dnevni red: 1. Poročilo predsedništva. 2. Potrditev zapisnika zadnje seje. 3. Poročilo a) iz gospodarskega odseka, b) iz knjižnega odseka, c) iz narodopisnega odseka in odseka za slovenski jezik. 4. Slučajnosti. — Dr. Fr. Ilešič, m. p.

Impozantno strankino zborovanje v Trstu.

Nadaljevanje poročila sodr. Regenta.

Iz navedenega je jasno tudi stališče glede vprašanja o šolstvu in drugih kulturnih sredstvih. Naše stališče o tem vprašanju ni sicer nič novega. Žalostno je le, da moramo o njem še vedno govoriti. Občina je dolžna zgraditi dovolj potrebnih ljudskih šol za italijansko in slovensko, za mestno in okoličansko prebivalstvo. In nam ni v tem oziru nesimpatično nobeno, z vsem mogočim komfortom, z vsemi zdravstvenimi in higieničnimi napravami opremljeno šol. poslopje. Od občine se sme in mora zahtevati, da ustanovi potrebno število otroških vrtec, da otvori brezplačne ljudske knjižnice, da prireja brezplačna poljudna znanstvena predavanja in da žrtvuje del svojih dohodkov tudi za ljudsko gledališko predstave. Teh dobrot občinske uprave mora biti deležno italijansko in slovensko prebivalstvo. Tržaški Slovenci vrše vse svoje delavske, državljanske in občanske dolžnosti v Trstu, plačujejo svoje direktne in indirektno davke. S svojim duševnim in fizičnim delom množe bogastvo, razvoj in napredek tržaške občine. Imajo torej nele pravico, marveč tudi dolžnost, zahtevati, da jim ta občina zagotovi vsa potrebna kulturna in izobraževalna sredstva. Skoraj smešno je pa upanje, da bi italijanska nacionalistična večina v mestnem svetu poskrbela tržaškim Slovincem ona kulturna sredstva, katerih ne poskrbi dovolj niti svojemu italijanskemu prebivalstvu. Ta naša odkritosrčna izjava in stališče, ki so ga zavzeli socialno demokratični mestni svetovalci pri vprašanju slovenskih šol, bi moralo zadoščati v odgovor na napade, ki so prišli in bodo še prišli proti nam od strani tržaške narodne gospode. Pa ni treba, da bi se teh napadov zbal. Ljudem, kakršni se zbirajo v političnem društvu »Edinost«, ki nam ne priznajo odkritosrčnosti v narodnih zadevah in ki dopovedujejo, da so vse naše narodnostne izjave izrečene le za to, da se ohranimo v ravnotežju, ne moremo pomagati. Ne moremo jim pomagati, ker so sami neokritosrčni in ne morejo že zaradi tega

verovati v tujo odkritosrčnost. Politični odbor jugoslovanske socialno demokratične stranke v Trstu, je bil vedno pripravljen na skupno delo s slovenskimi narodnjaki pri vprašanjih, ki obsegajo skupne interese. Temu se je pa vedno protivilo politično vodstvo tržaške narodne stranke. Skupno smo hoteli sodelovati pri ljudskem štetju. Bili smo odbiti. Skupno smo hoteli sodelovati pri šolskem vprašanju. Zgodilo se nam je enako. Pripravljeni smo bili mi in italijanski sodrugi stopiti na ulico za slovenske šole. Demonstracije niso hoteli na narodni strani, ker so se gospodje zbal, da bi ljudstvo izvedelo naše resnično stališče glede na vprašanje slovenskih šol, in pa zato, ker smo hoteli mi demonstracijo za šolstvo, ki pa ne bi bila smela degenerirati v demonstracijo proti italijanskemu prebivalstvu. Na skupni seji našega pol. odbora z odborom pol. društva »Edinost« in z odborom slovenskih staršev, ki se je vršila v konsumnem društvu pri Sv. Jakobu, se je sklenilo poslati rešilno komisijo in opis tržaške slovenske šolske miselnosti ysem slovenskim in socialističnim državnim zbornim poslancom. Ko je bila resolucija že sestavljena, je g. dr. Rybaf preprečil, da se odpošlje, kamor je bilo sklenjeno. Na tisti skupni seji se je sklenilo, da bo vso akcijo za slovenske šole vodil imenovani skupni odbor in da ne sme sklicati nobena stranka zase shodov za šole. Teden pozneje je sklicalo za šole shod pol. društvo »Edinost« brez vednosti in proti sklepu imenovanega skupnega odbora, in na tem shodu so obrekovali socialne demokrate, češ, da nasprotujejo slovenskim šolam, da so narodni izdajalci. Kje je torej odkritosrčnost in kje neodkritosrčnost? Kje je bila resna volja za skupno delo in kje je ni bilo? Ako smo se vsiljevali k skupnemu delu za skupne reči dosedaj, smo storili to iz odkritosrčnega nagnenja in v pričanju, da je tudi pri nasprotnikih nagnenje do skupnega dela. Tam ga ni bilo in ga ni niti danes. Zato ni treba, da bi se vsiljevali še naprej. Iz tega, kar smo povedali, se prepiča lahko vsap, da zamorejo priti tržaški Slovenci svojih pravic veliko ložje s pomočjo socialne demokracije kakor s pomočjo stranke, ki bi prav rada veljala za vodstvo tržaških Slovincem, ki pa postaja čez dalje bolj zastopnica interesov slovenskega meščanstva in se mora kot taka bojevati proti delavski socialno demokratični stranki.

Poleg kulturnih in narodnih vprašanj ima občina nalogo rešiti še mnogo drugih gospodarskih in socialnih in delavskih vprašanj, ki niso bila niti z eno samo besedico omenjena na rečenih dveh nedeljskih narodnih shodih. Tem gospod. in ki bi ljudstvo radi prepričali, da so preštudirali delavske zahteve kakor šolski abecednik, je tuja zahteva delavstva, ki hoče odpravo in revizijo socialnega domovinskega zakona iz leta 1896. Nacionalistične večine v mestnih svetih odrekajo domovinstvo in narodne pravice narodnim manjšinam. Meščanske večine in manjšine v občinah pa odrekajo do domovinstvo proletariatu. Šele po desetih letih nepretrganega bivanja v občini sme delavec naprositi, da ga sprejme med občane, ako ni v teh desetih letih potreboval kakšne občinske podpore ali pa podpore iz kakega občinskega dobrodelnega zavoda. Devet let sme delavec v občini delati in prispevati s sadovi svojega dela občinski upravi. Ako je deset let svoja bivanja sprejel v občinsko bolnišnico, sme zahtevati in ne dobi domovinske pravice v tej občini. In ako so razmere prisilile delavca, da je živel v tridesetih letih v štirih različnih občinah, pa v nobeni nepretrgoma deset let, ne dobi v nobeni občinski pravice. In ako si ni mogel delavec poskrbeti v petdesetih letih dela domovinske pravice v kaki občini, pa so ga v zadnji občini zasaveči brez sredstev za življenje, imajo občine pravico ga poslati domov v občino, kamor spada, kjer ni bil morda še nikdar, kjer ne pozna nobenega in kjer ga bodo grdo gledali in zaničevali kakor nedobrodošlega potepuha, ki bo sedaj živel na stroške občine, v katero pač po zakonu pripada, ki mu je na tuja in sovražna. Zahtevamo torej, da prevzame občina iniciativo za odpravo tega nesocialnega domovinskega zakona in da se sklene namesto tega drug pravičnejši, socialnejši in delavskim potrebam popolnoma odgovarjajoči domovinski zakon.

Poleg tega imamo tudi za delavstvo izredno važno stanovanjsko vprašanje, ki je našim gospodom narodnim zastopnikom menda tudi tuja in nerեսna reč. O stanovanjskem vprašanju so tržaški italijanski nacionalci/veliko študirali. »Študiranje« problemov, ki zanimajo delavstvo je splošna navada vseh meščanskih strank. V tržaškem občinskem zastopstvu se je to študiranje nekoliko skrčilo po vstopu socialno demokratičnih zastopnikov v mestni svet. Prej so pravili, da bodo zgradili delavska občinska pedstrestja in nekaj delavskih občinskih hiš. Danes nas pozdravljajo na Vrdecih, pri Sv. Alojziju, v Rocolu in pri Sv. Ani lepe delavske občinske hiše. In ponosni smo, ker so te občinske hiše delo naših socialno demokratičnih zastopnikov. Pa to še ni dovolj. Tržaška občina bo morala zgraditi še veliko, veliko takih hiš, preden bo zadostila svoji dolžnosti. Število prebivalstva se množi v Trstu takorekč pred očmi. In množi se prebivalstvo vse bolj, kakor se množe cena, zdrava stanovanja. Pomoževanje prebivalstva povzroča draginjo stanovanj, ki jo povzročajo še itak samostojno preveč lišni posestniki. Treba gnusobo tržaškega starega mesta iztrebiti, ki ga po pravici lahko imenujemo tovarno jetike in kužnih boleznih. Treba je z eno besedo: zagotoviti delavstvu mnogo lepih, zdravih, zračnih in vsem modernim zahtevam odgovarjajočih cenih stanovanj. Delavstvo ima dolžnost zahtevati zaradi sebe, svojih družin in svojih otrok, da je preskrbljeno z zdravimi in cenimi stanovanji. To dolžnost izvršiti ima občina, ki mora skrbeti obenem za cena prometna sredstva.

(Dalje prihodnjic.)

Balkanski in mednarodni položaj.

Na bojiščih je mir. Kritično pa je razmerje med zavezniki. Turčija ima sitnosti v Siriji in Armeniji.

PREMIRIJE.

Dunaj, 16. V diplomatskih krogih še nimajo poročila, ki bi potrjevala, da je med Turčijo in Bolgarsko sklenjeno premirje. Verjetno pa je, da se to zgodi v najkrajšem času. Toda na kompetentnem mestu menijo, da gre le za premirje med omenjenima državama, kajti vse črnogorske izjave kažejo na to, da hoče Crna gora nadaljevati vojno.

BOJ DO SKRAJNOSTI?

Pariz, 17. »New York Herald« poroča iz Carigrada: Nepričakovan bolgarski napad pri Cataldži je tukaj povzročil silno razočaranje. Večina ministrov je sedaj prepričana, da se bo vodil boj do skrajnosti. Ukazi, ki so bili že izdani za razpust prostovoljnih čet, so zopet preklicani in izvršene so nove vojaške priprave. Upanje, da se kmalu sklene mir, zopet mineva. Iz dobrega vira (?) poročajo, da je dobila Turčija od Francije in Anglije dovoljenje za blokada bolgarske obale ob Črnem morju, če bi Bolgari predrli črto pri Cataldži. (Te vesti so preveč podobne želji po senzaciji, da bi se mogle resno jemati.)

ČRNA GORA.

Dunaj, 17. V tukajšnjih poučenih krogih zatrjujejo, da odklanja Crna gora vsako denarno odkupnino, ki ne bi imela značaja vojne odškodnine, kakršno zahtevajo ostali balkanski zavezniki.

Srbi pred Skadrom.

Dunaj, 17. V diplomatskih krogih so prepričani, da zapuste srbske čete v najkrajšem času Skader. Kakor je znano, je izdala turška vlada za Esad pašo ukaz, da ima opustiti sovražnosti zoper Srbe in da nima nadlegovati jih, če se umaknejo. Ako bi se Crna gora branila izročiti ta ukaz Esad paši, ga pošlje srbsko vojno poveljništvo po svojem parlamentarnem v Skader.

Skader nepremagljiv.

Kotor, 17. Esad paša je tujim konzulom v Skadru dejal, da je po njegovem prepričanju trdnjava v sedanjem času nepremagljiva.

Srbski konflikt zaradi Skadra.

Belgrad, 17. Baje sta se ministrski predsednik Pašić in vrhovni poveljnik Putnik resno sprla, ker meni Putnik, da je sramota za srbsko orožje, ker je Srbija ustavila operacije proti Skadru. (Kaj pa bo še sramota!)

POSREDOVANJE VELESIL.

Belgrad, 17. Uradna »Samoprava« dolži velesila, da ustvarjajo težavne položaje in vprašuje, če morejo zavezniki v takih razmerah sprejeti njih posredovanje. Kljub temu je gotovo, da bodo zavezniki definitivno sprejeli posredovanje z nekaterimi pridržki, ki pa še niso znani.

MIROVNO VPRAŠANJE.

Dunaj, 17. »Jugosl. Koresp.« poroča, da je v bolgarskih političnih krogih in med prebivalstvom velika nevolja zaradi Črne gore in Srbije, ki baje zavlačita mir. Javljajo se glasovi, da naj sklene Bolgarska sama zase mir s Turčijo. Gešov pa hoče nastopiti sporazumno z zavezniki, če ne omogoči tega njih vedenje. Na merodajnih mestih odločno nasprotujejo trditvam, da Bolgarska na tistem podpihuje Črno goro. Bolgarska vlada se trudi, da bi odstranila vse zapreke in omogočila, da se sklene mir čim prej.

ZAVEZNIKI MED SABO.

Bolgarske obdobje.

Sofija, 16. V sobranju je bivši minister Pešev vložil interpelacijo, ki vprašuje, če je vlada poučena o sovražnem nastopu srbskih oblastí napram bolgarskemu prebivalstvu v zasedenih krajih, in kakšne korake da je storila vlada za zaščito bolgarske narodnosti v Macedoniji.

Krvava tla.

Belgrad, 16. »Mali Žurnal« objavlja pod naslovom »Okrvavljena Macedonija« besen članek zoper Bolgarsko in pravi: Razdelitev Macedonije bo okrutna.

Pašić v Belgradu.

Belgrad, 16. Ministrski predsednik Pašić se je včeraj vrnil iz Skoplja, kjer je konferiral z vrhovnim poveljnikom Putnikom o vojnem položaju.

Velesile in zavezniki.

Milan, 17. »Corriere della Sera« poroča iz Londona o premirju, ki še ni uradno potrjeno, ki pa je baje že gotovo med Bolgarsko in Turčijo, da je to plod ruske diplomacije, ki se je resno zbal bolgarskega marša v Carigrad. Zadnji petek se je konferenca poslanikov bavila s podlago za kakšen skupni korak, ki bi prepričal tako bolgarsko gibanje. Konferenca je načeloma sprejela neki projekt in ga je naznaila posameznim kabinetom. Po sreči ni bilo potrebno, da bi bile velesile sklepale kaj meritornega, ker se je dosegel smoter na drug način. Ruska diplomacija je pritiskala na vlado kralja Ferdinanda in mu dala razumeti, kakšni nevarnosti se izpostavlja, če bi Bolgarska izkušala osvojiti Carigrad. S posredovanjem ruske diplomacije se je uprizoril v Cataldži sestanek generala Savova in Izet paše, ki sta včeraj ugotovila pogoje premirja in dosegla sporazum o turško-bolgarski mejni v Traciji. Zdi se, da drži nova meja približno v direktni črti Midija Enos, pušča pa v bolgarski posesti vse pritoke Marice in Ergene in teče 15 kilometrov severno od Rodosta. Temu neposrednemu sporazumu med Turčijo in Bolgarsko pripisujejo posebno važnost, ker na nekakšen način loči Bolgare od

ostalih zaveznikov. V londonskih diplomatskih krogih prevladuje mnenje, da se Bolgarska ne bo toliko potegovala za Solun, kolikor za Bitolje in ostala od Srbov zasedena mesta. Z ozirom na možno vojno med zavezniki zaradi razdelitve plena (kako krščansko žele tako vojno-) so velesile namenjene, da ostanejo v tej fazi novega konflikta (ki ga že ves čas podpihujejo!) popolnoma nevtralne. »Balkan balkanska narodom« je načelo, ki mora obveljati, tudi če se balkanski zavezniki stopo med seboj. Upati je, da bo tudi avstrijsko javno mnenje spoznalo potrebo največje rezerve v slučaju, če bo kakšna napetost med Belgradom in Sofijo povzročila novo sovražno vedenje napram dunajski srbski politiki. Z ozirom na tako možnost so države vzajemne trojice pripravile bolgarski vladi večjo zmernost in svetovale, naj eventualno apelira na rusko razsodišče, da se rešijo težave, ki razdvajajo zaveznike. Nekaj zadoščenja povzroča vidno zboljšanje avstrijsko-ruskega razmerja. Vredno je priznanje, da sta se Avstrija in Rusija iz lastne iniciative sporazumeli o balkanskih mejah na tak način, da je za bodočnost vsaka možnost nesporazuma izključena. (Če se hoče nesporazum, ni možnost nikdar izključena.)

Praske.

Berlin, 17. Premirje med Bolgarsko in Turčijo je pospešila bolgarska želja za prostimi rokami, če pride do konflikta z zavezniki. Da je položaj zelo kritičen, potrjujejo vesti, ki poročajo, da je prišlo že do raznih spopadov med srbskimi in bolgarskimi četami. Baje je bila večja praska pri Štiplju.

Vojaške priprave.

Solun, 17. Ker so Bolgari poslali dva polka v Dojran in zaradi drugih vojaških priprav so Srbi ukazali, da se koncentrija ena divizija v Geogaliju.

TURKI IN ALBANCI.

Dunaj, 16. »Jugosl. Koresp.« poroča iz Carigrada: V mladoturških krogih se opaža naraščajoča nevolja napram Albancem. »Tanin« objavlja težke obtožbe zoper voditelje albanskega avtonomističnega gibanja in tudi zoper skaderskega poveljnika Esad pašo, o katerem trdi, da je dal umoriti Hasan Riza bega, ker se je hotel polastiti poveljništva z izdajalskimi nameni. »Tanin« poziva vlado, naj ukaze Esad paši, da ima nemudoma odnehati z odporom, da se ohrani Turčiji ostanek pasadke. Iz Carigrada še vedno izganjajo Albance.

TURKI IN ARMENCI.

Carigrad, 17. Vali iz Bitlisa poroča, da je devet Armencev iz neznanih razlogov ubilo nekoga Turka. Starši umorjenega so odšli na čelu razburjene množice pred konak vlade in so zahtevali, da se krivci najstrožje kaznujejo. Vladni zastopnik je izjavil, da se bo storilo vse, kar bo mogoče. Množica se pa ni zadovoljila s to izjavo, temveč so zahtevali, da se takoj izvrši smrtna kazen nad morilci. Truplo umorjenega so prinesli pred konak in dejali, da ga puste tam nezakopanega. Oblast je dala razgnati množico in je ukazala, da se truplo pokopije. Pozneje so sorodniki umorjenega srečali enega morilcev, nekoga Avedisa, ter so trpinčili njega, ženo in družino. Neka oseba, ki jim je hotela priti na pomoč, je bila ranjena. Dva napadalca so zaprli, eden je ušel. Izdane so stroge odredbe, da se ohrani mir. Drugo valijevo poročilo pravi, da so aretirali osem Armencev, ki so obtoženi zaradi umora.

POLITIČNA STAVKA V SIRIJI.

Carigrad, 16. V Bajrutu je včeraj izbruhnila stavka. Vse trgovine, izvzemši one z živili, so zaprte. Pravijo, da je stavko organizirala stranka, ki zahteva administrativne reforme v Siriji.

KRIZA V ČEŠKEM DEŽELNEM ZBORU.

Dr. Urban je odložil finančni referat.

Praga, 16. Na današnji seji je deželni odbor sklenil pri deželni banki najeti novo plavajoče posojilo v znesku 20 milijonov kron. Za novo posojilo so glasovali češki odborniki in zastopniki veleposestva. Nemci so glasovali proti posojilu. Vслед tega je dr. Urban odložil finančni referat, češ, da ni upanja, da bi se v kratkem zbral deželni zbor in vsaj začasno uredil zavožene deželne finance, vsled česar ne more prevzeti odgovornosti za nove dolgove. Finančni referat za dr. Urbanom prevzame najbrž prof. Schönborn.

Praga, 17. Dr. Urbanov korak je dalekosežnega političnega pomena: ker je t. zv. češko-nemška sprava s tem toliko kot pokopana. »Prager Tagblatt« ostro napada češko večino v deželnem odboru in pravi, da se bodo postavili Nemci na stališče, da naj nove dolgeve plača tisti, kdor jih je najel: češki del dežele.

Dunaj, 16. Nemški odsek osmerice se je oglašil pri ministru notranjih zadev baronu Heinoldu, da izve, kakšno stališče zavzema vlada glede na Jezikovno vprašanje pri političnih uradih na Češkem. V teku razprave je ministrski predsednik prof. Stürgkh izjavil, da bo vlada še enkrat poizkusila, zlasti deželni zbor češki sklicati na kratko zasedanje.

GENERALNA STAVKA V BELGIJI.

Bruseli, 17. Stavka se čez dalje bolj širi. Delo so ustavili tudi krojači in zidarji. Mnogo svobodomiselnih tovarnarjev podpira stavko z denarnimi prispevki: en sam velepodjetnik je prevzel v oskrbo 15.000 delavskih otrok. Za tisoče delavskih otrok skrbi bruseljska občina. Mnogo podjetnikov izplačuje delavcem polno mezdno za čas stavke. Vsa dežela, zlasti pa

glavno mesto in industrijska središča stoje popolnoma pod vtisom delavske stavke in na cestah je vse mrtvo, trgovine so prazne, prav tako gledališča in kinematografi. Stavka poteka z vzorno disciplino in nikjer v vsej deželi ni bilo niti najmanjših izgrediv. Ministrski svet se je pečal z vprašanjem, ali bo v sedanjih okoliščinah mogel kralj 26. t. m. odpotovati v Gent, da osebno otvori svetovno razstavo.

Bruseli, 17. Policija je izdala zaporno povelje zoper stavkajoče delavce, ki so vdrlí v nekatere zavode in izsilili ustavitve dela. Vsled govorice, da je banka ustavila plačila, je veljkanski naval na hranilnice. Mnogo delavcev je odpotovalo iz dežele. V luksemburških in nemških premogovnikih je že dva dni pasivna rezistenca v znamenje solidarnosti. Produkcija je upadla za 30 odstotkov.

AVSTRIJA IN SRBIJA.

Stranka za spravo.

Belgrad, 17. Tukaj se je ustanovila nova politična stranka, ki hoče pospeševati spravo z Avstrijo. Glasilo stranke so »Večerne Novine«.

PAFIEVA BOLEZEN.

Vlada se pripravlja.

Rim, 17. Vlada je vse poskrbela, da postavi po papeževi smrti Vatikan pod zaščito italijanske policije in da mora garantirati popolno neodvisnost konklava.

Nevarno.

Rim, 17. »Tribuna«, ki je ves čas optimistično poročala o papeževi bolezni, piše: Ni si več mogoče zatajiti resne nevarnosti, v kateri je papežev življenje. Pričakovano zboljšanje se še ni pojavilo. Kljub oficialnemu olepšavanju in skrivnostnemu vedenju, je prodrla v javnost resnica, da je papež na smrt bolan in da najbrže ne bo več okrevljal.

Giolitti se vrača v Rim.

Rim, 17. Ministrski predsednik Giolitti je dobil v Piemontu poročilo o nevarnem stanju papeža in se je vrnil v Rim.

AFERA V NANCYJU.

Jaurès za mirno kri.

Pariz, 17. V socialistični »Humanité« piše Jaurès o nancyjskem dogodku: »Obžalovanja vredni dogodek v Nancyju pokazuje še enkrat kako potrebna je hladna kri in kako nujno je, da vladajo šege vzajemnega spoštovanja in uljudnosti v tej dobi splošne nervoznosti.«

Tudi meščansko časopisje miri.

Pariz, 17. Tudi meščansko časopisje obsoja dogodke v Nancyju. »Figaro« odobrava pametni nastop pariške vlade, ki je takoj poslala na lice mesta svojega komisarja, da preišče afero, dožene krivice in popravi napako, in hvallj tržno pisavo nemških listov. V enakem smislu piše »L' Action«, češ da nekaj prismojencev ne more angažirati vse Francije in da republikanska Francija odločno obsoja te neprimerne demonstracije.

ŠOVINISTIČNI IZGREDI V PARIZU.

Nacionalistična sodrga je napadla profesorje nemščine.

Pariz, 17. Okolo 500 študentov je na cesti napadlo učitelja nemščine na Sorboni prof. Milliota. Demonstrantje so vpili na profesorja: Izgubite se v Berlin! Aiziacijo in Loreno hočem! Demonstracija je trajala dober četrt ure in profesor je le s pomočjo policije mogel nadaljevati svojo pot. Množica je nato odšla na trg »Concerdia« in obesila narodno trobojnico na spomenik Strassburga.

OSUMLJEN ŠPIJONAŽE.

Berlin, 17. V Speiru so aretirali francoskega stotnika de Morela, ki služi pri nekem ženijskem polku v Nancyju. V Speier je prišel v sredo. Sumljiv se je zazdel, ker si je ogledaval most na ladjah. (Kmalu bo treba vtakniti oči v žep, da človek ne bo »sumljiv«.) Policija ga je nadzorovala v hotelu. Ko so prišle vesti iz Mafisa in Majna, da je bil tudi tam, so ga aretirali. Zaslila ga je več višjih častnikov, a razum ogledovanja mostu mi niso mogli ničesar dokazati.

Zmota.

Pariz, 17. Stotnik de Morel je bil nedvomno po pomoči aretiran in bo gotovo po preiskavi takoj izpuščen. De Morel je na dopustu in je potoval v Nemčijo z dovoljenjem francoske vlade, nima pa nobene misije.

ATENTAT NA ŠPANSKEGA KRALJA.

Zavoljo sokrivde aretirani policist.

Madrid, 16. »Epoca« poroča, da je bil aretiran uslužbenec tajne policije, ki je osumljen, da je bil v zvezi z atentatorjem Alegrom. Dogano je, da je atentator dobil samokres s posredovanjem aretirane policista. Preiskava je spravila na dan še druge okoliščine, ki govorijo zoper policaja.

SUFRAŽETKE.

Prepovedani shodi.

London, 17. Zaradi neredov, ki jih venomer povzročujejo sufražetke, je vlada prepovedala vse shode na londonskih javnih trgih in ulicah.

ZARADI PLAČE.

Dva mrtva, 4 ranjeni.

Varšava, 17. Zaradi napačnega izplačevanja je nastal med delavci in delodajci v tovarni za bombaž v Voljem spor in je prišlo do krvavega spopada. Dve osebi sta ustreljeni, štiri pa ranjene. Mnogo oseb je policija prijela.

CAR NE POJDE V PETERBURG.

Berlin, 17. V ruskih diplomatskih krogih pravijo, da je vest pariških listov, po katerih se namerava ruski car udeležiti poročnih slavnosti princese Luize Viktorije v Berlinu, brez podlage.

ZAHTEVE ZARADI KATASTROFE »TITANICA«.

Novi Jork, 17. Zvezno sodišče je v približno šestdesetih slučajih podaljšalo rok za vlaganje odškodninskih zahtev proti »Ocean-Steaming Company« za škodo vsled katastrofe »Titanica«. Zahteve dosegajo 11,774.600 dolarjev v 685 slučajih. Zahteve, ki se nanašajo, kadar poteče rok, ne pridejo v poštev.

NEMIRI NA HAVANI.

Novi Jork, 17. S Havane prihajajo poročila o velikem vznemirjenju, ki ga povzroča umor liberalnega političarja Fernandezza. Njegovi pristaži izrabljajo položaj in žugajo z revolucijo, če se ne izpolnijo njih zahteve.

Socialno politični pregled.

== Strankin zbor francoske socialne demokracije. Koncem marca je bil v Brestu strankin zbor francoske socialne demokracične stranke. Bil je to deseti strankin zbor od zedinjenja francoskih socialistov. Odkar se je leta 1905 zedinil v Parizu ves francoski socializem v enotno, mogočno armado, napreduje kar očividno. Leta 1905 je štela stranka 34.688 članov, na letošnjem kongresu pa je ponosno poročal sodrug Dubreuilh, da ima stranka 68.903 članov. Krasen uspeh je dosegla stranka pri občinskih volitvah v maju lanskega leta. Za te volitve je postavila v 2000 občinah kandidate, med tem ko se je leta 1908, bojevala le v 800 občinah. Leta 1908 je zmagala stranka s svojimi kandidati v 197 občinah, lansko leto pa v 294. V štiristo občinah pa ima stranka manjšino, ki je tudi dostikrat velike važnosti. Stranka ima 297 prvih županov (takozvanih »mairov«), 400 podžupanov (»adjointov«) in nad 3000 občinskih svetovalcev. Stranka je v pretečenem letu posvetila vse svoje moči boju proti militarizmu. Demonstracija od 17. novembra 1912 pred vratih Pariza, v socialistični občini Pré-Saint-Gervais, na kateri so govorili sodrugi Scheidemann (Nemčija), Pernerstorfer (Avstrija), Mac Donald (Anglija) in Vandervelde (Belgija) in ki se je udeležilo najmanj 100.000 oseb, je bila zgodovinskega pomena. Kongres v Brestu je brez debate in soglasno sprejel ostra resolucijo proti triletni vojaški službi in naglašal, da je naloga stranke, delati na sporazum med Nemčijo in Francosko.

== Centralizacija strokovnih organizacij. Strokovna organizacija avstrijskih usnjarskih delavcev je sklenila na glavnem zboru: Načelstvu se naroča, da prične pogajanja z organizacijami čevljarjev, sedlarjev, jermenarjev in rokovičarjev, ako se bi hotele te organizacije spiliti z organizacijo čevljarjev. Strokovno glasilo čevljarjev piše k temu vprašanju, da so v Švici združene vse te organizacije v zvezo usnjarskih delavcev. Tudi v Nemčiji so se dlje časa pogajale te organizacije za združitev, a uspeh je bil ta, da so se združili le rokovičarji in strojarji. Nasprotno pa so v južnih deželah — Bolgariji, Romaniji, Bosni — le usnjarske organizacije. Glasilo čevljarjev pozdravlja z veseljem misel na združitev, vendar bi pa morali odločiti tako važno vprašanje vsi člani teh organizacij.

Novice.

* Zima v spomlad. Po Ogrskem in Hrvaškem je razsajal v noči od sobote na nedeljo velikanski snežni vihar. Z Ogrskega poročajo: Skoraj po vsej deželi je divjal v noči od sobote na nedeljo vihar, ki je napravil pri telefonskem in brzojavnem omrežju nezmerno škodo. Moker sneg je ležal v šest do osem centimetrov debelih plasteh na žicah in je tako obtežil žice in strešne opore, da so se zlomile. Samo v Budimpešti se je zlomilo 164 strešnih opor, nešteto vilno telefonskih in brzojavnih drogov se je zlomilo, ali je pa bilo izruvanih, tako da je 8000 do 10.000 kilometrov žice poškodovane. Vsled tega je bilo 5000 telefonskih postaj brez zveze. Od 230 brzojavnih zvez, ki so združene v budimpeštanski centrali je bilo v nedeljo popoldne 170 nerabnih in od 167 telefonskih zvez pa 125. — S Hrvaškega pa prihajajo te-le vesti: Vihar, ki je v noči od sobote na nedeljo divjal po vsem severnem Hrvaškem, je napravil velikansko škodo. V Zagrebu se je podrla več zidov. Pri trgovini s perilom je odtrgal vihar izložbeno okno in zmetal vse blago, ki je bilo v oknu, na cesto. Po vrtovih in parkih je izruvanih mnogo dreves, pa sadonosnih in vinogradnih je škoda ogromna. Telefonske zveze so bile skoraj vse pretrgane, nešteto drogov je izruvanih. Tudi v železniškem prometu so se poznali učinki snežnega viharja. Vsi jutranji vlaki so imeli znatne zamude. Vihar je imel hitrost 20 do 30 metrov na sekundo.

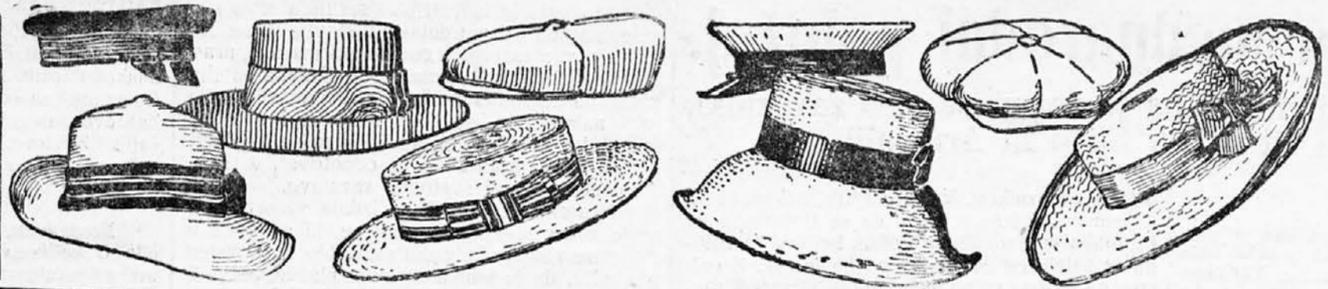
* Moralčna kvaliteta stavkokaza. Pri deželnem sodišču v Zgorelju se je moral zagovarjati ključavničar Gustav Ziegler zaradi tatvine in poneverbe listin. Ziegler je bil že večkrat kaznovan zaradi tatvine in drugih zločinov. Ziegler je bil lansko leto stavkokaz, ko so stavkali delavci v tovarni za vagonce. Stanoval je pri neki vdovi in kmalu začel razmerje z njo, ter ji tudi obljubil zakon. Ali stavkokaz Ziegler je imel vse polno ljubezenskih razmerij in ukraedel vdovi hranilnično knjižico za 200 K in poročni prstan. Denar je dvignil in izginil nato, ne da bi poravnal svoje dolgeve pri vdovi. Izdal je tudi napačno menico. Ziegler je bil obsodjen na dve leti in tri mesece zopora, na petletno izgubo državljanških pravic in policijskemu nadzorstvu je tudi izročen. Stavkokaz, ki ga štiti država, pod policijskim nadzorstvom!

* V obljubljeni deželo. Od leta 1907 ni bilo še zaznamovati v pristanišču New York toliko priseljencev kot 31. marca. Ker pa je vladala gosta megla, je prišla na otok le polovica. V celoti je dospelo 9400 ljudi, ki so se pripeljali z različnimi parniki.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Delavske konsumne zadruge za Trst, Istro in Furlanijo v Trstu

(registrovana zadruga z omejenim jamstvom)

Vsled velikega dohoda blaga v

skladišče za oblačila

ulica Raffineria števil. 3

so štirje oddelki:

konfekcija - manufaktura == pokrivala - obuvala ==

popolnoma oskrbljeni z zadnjimi novostmi za nastopajočo

pomladansko in letno sezono.

Cene:

Konfekcijski oddelek:

	meter od	do
Gotove obleke za moške iz najmodernejšega blaga	K 22 80	naprej
Gotove obleke za dečke	16 50	"
Gotove obleke za dečke s kratkimi hlačami	12	"
Kostumi za otroke	6	K 15
Površniki in raglani za moške	28	50
Moške obleke iz platna	14 50	naprej
Obleke za dečke	9	"
Kostumi za otroke	4 40	"

Sacco Alpagas črni, modri in sivi v veliki izbiri.

Obleke po meri:

izgotovljene v lastni krojačnici po najnovejših vzorcih in v najfinjšem rezu ter natančno izdelane.

Moške obleke šviota	K 48	naprej
Moške obleke iz počesane volne	52 50	"
Moške obleke iz počesane volne, modre	48	"
Moške obleke iz črnega prikata itd.	55 50	"
Površniki in raglani za moške	55	"

Oddelek manufaktur:

Volneno blago za ženske obleke:	meter od	do
Šviot modri in barvani	K 2	K 4 50
Drap de Dame	2 10	3 50
Gross de Coth	4 50	7
Alpaca (lister)	2 20	4
Popelne, v barvah in črni	2 20	3 40
Voile iz volne	1 28	1 60
Mousseline, gladki in risani	2	3 50

Svilnato blago:

	meter od	do
Ponges v barvah	K 1 10	K 1 50
Duchesse za bluze	2 20	3
Svile in mousseline v izpreminjavalnih barvah	1 60	3 30
Svile za podloge v barvah	1 60	2 20
Topelin-Eolienne	5 20	6
Duchesse Brillant, gladki	3	naprej
Svila liberty, črtana	3 40	"
Taffetas visoki za krila	2 80	K 4
Croise iz svile v izpreminjavalnih barvah	3 80	naprej
Taffetas črtan (novost za bluze)	2 80	K 4

Blago iz platna:

	meter od	do
Panama, beli in barvani	K 96	K 1 80
Etamine, barvan (visokost 120 cm)	2	"
Marquesette iz črne volne	4	"
Eponge, beli in barvani	3	"
Voile iz bombaža	32	70
Brillant, beli in barvani	72	"
Brillant prozorni	1 20	"
Tercalle v najlepših risbah	52	90
Batiste gladek in risan	80	1 20
Liberty za bluze	1 10	1 30
Serpe iz platna in šall (fantase)	4 50	9
Serpe iz barvane garze	3 50	5

Cipke za biuse in okraski	1	6
Vihutega se izdelujejo ženske obleke	36	naprej

Oddelek pokrival:

	komad od	do
Mornarske kape iz slame za dečke	K 1 50	K 9 20
Slamniki garnirani za otroke in dečke, zadnji vzorec	3	11
„Veslarske“ kape iz slame za dečke in moške	2	naprej
Slamniki, katere se lahko zvije v različnih oblikah	2	"
Slamniki, panama za moške	15	K 40
Klobuki iz platna za moške in dečke	1 50	naprej
Klobuki iz platna, garnirani za otroke in dečke	3 90	naprej
Kape iz sukna in iz platna za dečke	80	3
Mornarske iz platna, bele in naravne, za oprati	1 30	naprej
Kape iz platna in svile za moške	1	5
Burski klobuki iz kože in platna za dečke	1	6
Klobuki iz klobučevine letni od prvih italijanskih tovarn	3	9
Klobuki trdi (katranirani) od l. zadruge klobučarjev na Dunaju	4 60	10 50
Specialiteta trdih klobukov angleških in francoskih		11 50
Dežniki iz pavole za moške in ženske	2 80	4
Dežniki iz polžide	4 50	8
Dežniki iz žide	9	12
Dežniki-palice za moške	11 80	11 40 15
Palice za izprehod	80	naprej

Oddelek obuval:

Specialiteta ameriških obuval iz ševroa in boks kalp.	par od	do
Čevlji „Derby“ za moške	K 11 90	K 15
Čevlji z gumbi, krasni	13	16
Čevlji „Triumph“	12 30	15 80
Čevlji z elastičnimi stranicama	8 70	13

Ženski čevlji ameriške in francoske forme.

Ženski čevlji „Oscarita“	K 10 40	K 13
Ženski čevlji „Chevreux“	10	15 80
Ženski čevlji „Chevette“	9 30	12

Čevlji za dečke v vseh oblikah:

Čevlji „Derby“ z gumbi, „Triumph“ itd.	K 7	K 11
Čevlji za otroke	1 20	5
Čevlji, nizki ameriški, črni in barvani za dečke in moške	11 50	16

Čevlji nizki za ženske, črni v barvah iz Chevreux-a in Oscarle:

	par od	do
Čevlji nizki za ženske, „Derby“	K 9	K 14
Čevlji nizki za ženske z gumbi	9 20	15 60
Čevlji nizki za ženske, odprti	7 40	11 70

Skladišče za oblačila je odprto ob delavnikih od 8. zjutraj do 1. popoldne in od 3. do 7. zvečer; ob praznikih od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Ravnateljstvo.

